
op de nogal sentimenteel aandoende spiritualiteit die de katholieken hadden geërfd uit de romantische negentiende eeuw, maar die weinig meer leek aan te sluiten bij de moderne, naoorlogse wereld. Er werden vragen gesteld bij de H. Hart-devotie: werd deze wel voldoende in verband gebracht met het Evangelie? En legde de leer van slachtoffering en eerherstel niet te veel uitsluitend de nadruk op het lijden van Jezus? Was er wel voldoende ruimte voor de blijde en bevrijdende boodschap van het Evangelie?

Naarmate de jaren vijftig vorderden, werd er ook binnen de congregatie kritischer gekeken naar de H. Hartspiritualiteit. In het studiehuis St. Jozef, waar inmiddels pater Jan van Woerkum Jo Jansen als rector was opgevolgd, verdiepten de professoren zich in de mogelijkheid van een modernere interpretatie van de Heilig-Hart-devotie. Met name pater Wim Vernooij sprak zich uit voor een vernieuwing van de oude devotiepraktijken. Vernooij had in de eerste helft van de jaren vijftig ascese en mystiek gestudeerd aan het *Institute Catholique St. Sulpice* in Parijs en daar kennis gemaakt met een moderne benadering van de H. Hartspiritualiteit. In navolging van zijn Parijse docenten bekritiseerde Vernooij de aandacht die steeds was uitgegaan naar de zeventiende-eeuwse Franse heilige Margaretha Maria Alacoque. Zij had destijds gezegd openbaringen van Jezus te hebben ontvangen waarin hij Frankrijk opriep zich te wijden aan het H. Hart, om zo de zielen van de Franse katholieken te redden. Vernooij stelde dat hiermee Christus zelf als bron van openbaring nogal op de achtergrond was geraakt en riep op tot het leggen van een nauwer verband tussen het Evangelie en het H. Hart.³² De studenten van Vernooij waren verrast toen ze in 1956 dezelfde, voor hen vernieuwende boodschap terug hoorden in de pauselijke encycliek *Haurietis Aquas*, een tekst over het belang van de Heilig Hartdevotie voor de moderne tijd van de hand van paus Pius XII.³³

Vernooij verhuisde enige jaren daarna van Nijmegen naar Amsterdam, waar de SCJ'ers vanaf 1958 begonnen met het zogeheten pastorale jaar. In de apostolische constitutie *Sedes sapientiae* die paus Pius XII eveneens in 1956 liet uitgaan, werd zo'n vijfde jaar theologie verplicht gesteld voor de opleiding van alle reguliere priesters, met de bedoeling de aanstaande zielzorgers een betere pastorale vorming te bieden. De vijfdejaars studenten werden gehuisvest in het Amsterdamse Nicolaasklooster en volgden lessen in de pastoraal. Ze maakten kennis met docenten van buiten eigen katholieke kring. Zo sprak een dominee de jonge SCJ-priesters toe en kwam majoor Bosschardt van het Leger des Heils vertellen over haar werk. De studenten gaven godsdienstles op scholen in de regio en assisteerden op parochies in de wijde omgeving van Amsterdam.³⁴

³² Drs. W.J. Vernooij, *De strijd om het behoud van een devotie. Vijftien jaren H. Hartliteratuur 1940-1955* (C.B. Reeks, Studies en tekstuutgaven van de Congregatiebibliotheek Nijmegen, dl. 5. Hees-Nijmegen 1955), o.a. pagina 30-32.

³³ GASCJ: rector J. van Woerkum aan A. Lellig, 11 juli 1956. Dat Vernooijs kijk op de zaak in het verlengde lag van het pauselijk document, kwam omdat een van de professoren van wie Vernooij in Parijs les had gehad, nauw betrokken was geweest bij de totstandkoming van *Hauretis Aquas*.

³⁴ Diverse vragenlijsten en interviews; zie Smulders, *Midden tussen de mensen*, 88-89.